

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Запорізької області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Запорізької області в II кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Запорізької області** у II кварталі 2023 року свідчать, що на тлі відновлення енергосистеми, поступового похвалення внутрішнього попиту та зміцнення курсу гривні респонденти очікують **зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні**. Водночас вони **негативно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Очікується повільніше зростання цін на товари та послуги. Девальваційні очікування дещо послабилися, але залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні високими темпами:** баланс відповідей – 52.9% (у попередньому кварталі – «мінус» 30.8%) (графік 1). У цілому по Україні – 17.0%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 52.9% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 15.0% (у попередньому кварталі – 69.2%), у цілому по Україні – 53.4%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжують називати воєнні дії (відмітили всі опитані), витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **послаблення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 70.6% респондентів (у попередньому кварталі – 84.6%), у цілому по Україні – 72.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 6.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 25.0%). У цілому по Україні респонденти очікують поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – 9.6% (таблиця);
- **збільшення обсягів реалізації виробленої продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку:** баланси відповідей – 6.7% та 9.1% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 15.4% та 0.0% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 14.5% та 10.9% відповідно;
- **інвестиційні видатки як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар залишаться без змін:** баланси відповідей – по 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 38.5% та «мінус» 46.2%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 2.3% та 4.5% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах помітно нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 11.8% (у I кварталі 2023 року – «мінус» 46.2%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 3.8%;
- **уповільнення зростання цін на товари/послуги, що купуються, та на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – 87.5% та 68.8% відповідно (у попередньому кварталі – 100.0% та 76.9% відповідно (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та енергоносії, а також проблеми з логістикою (графік 7);
- **прискорення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 64.7% та 29.4% відповідно (у попередньому кварталі – 45.8% та 15.4% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також енергоносії (графік 5).

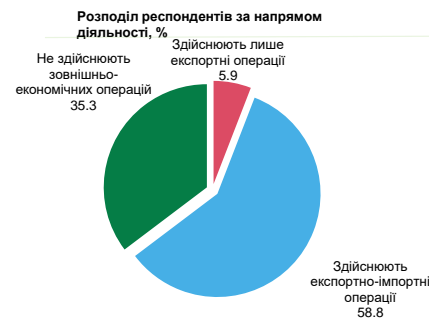
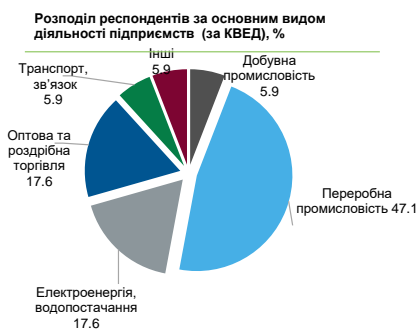
Очікується, що потреби в позикових коштах найближчим часом значно зростуть (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, розділилися, 50% із них надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання та наявність інших джерел фінансування (графік 10).

76.5% респондентів області зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках**, у цілому по Україні – 94.9%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

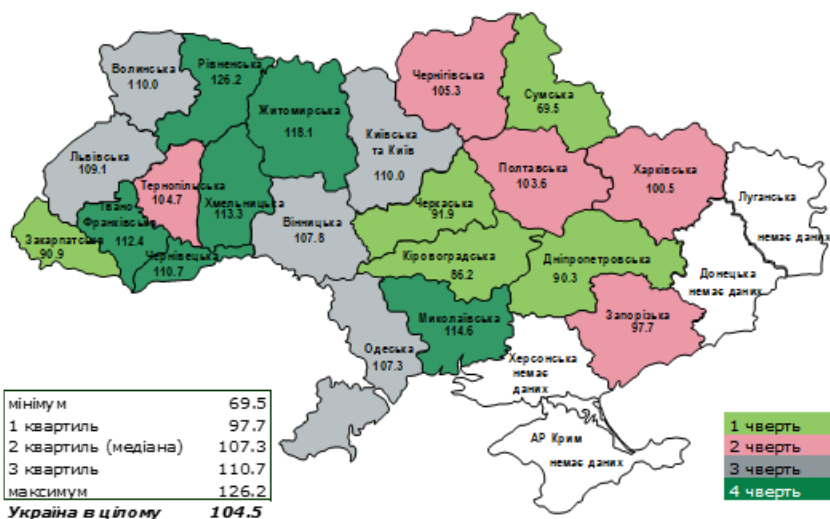
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 41.2% (найгірша оцінка серед регіонів) (у попередньому опитуванні – «мінус» 46.2%). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 11.1%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 54.5% (у I кварталі 2023 року – «мінус» 70.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів – 17.6%** (у попередньому – кварталі 38.5%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 03–29 травня 2023 року;
- опитано всього 17 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Запорізької області щодо ділової активності (за складовими)

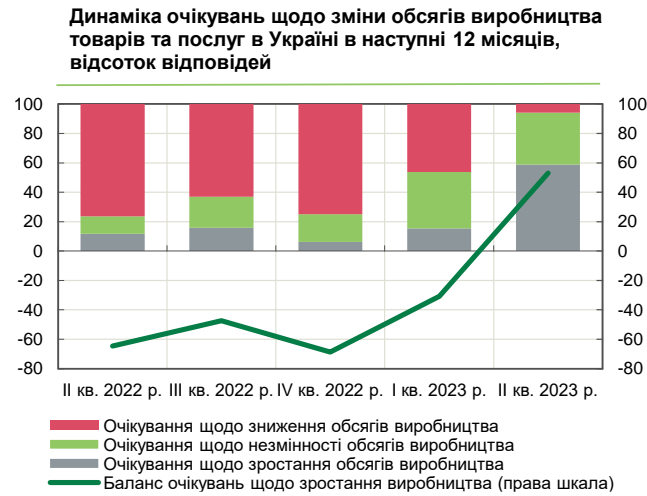
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-47.1	-36.8	-37.5	-25.0	-6.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-20.0	-36.8	-18.8	-15.4	6.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-78.6	-44.4	-18.8	-38.5	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-71.4	-44.4	-18.8	-46.2	0.0
кількості працівників	-40.0	-21.1	-25.0	-46.2	-11.8

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

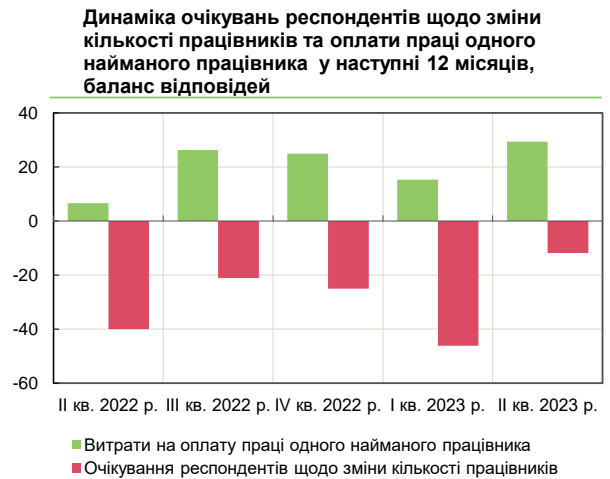
Графік 2

Графік 3

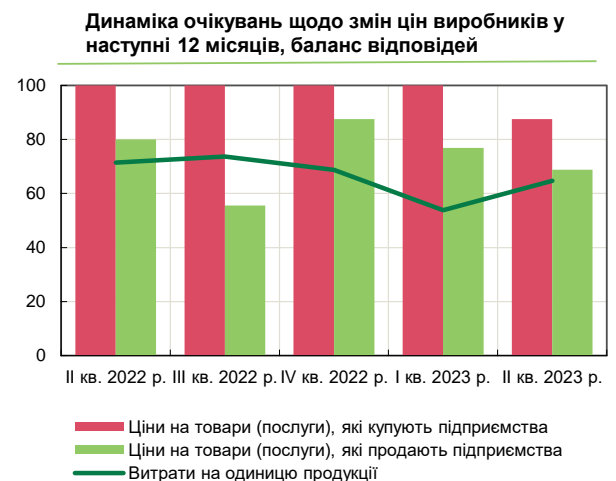
Графік 4

Графік 5

Графік 6

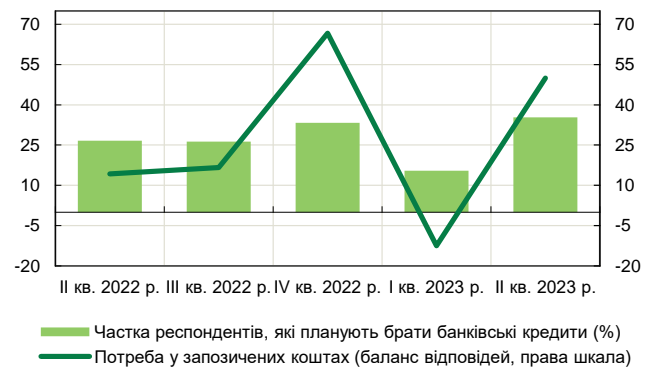
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

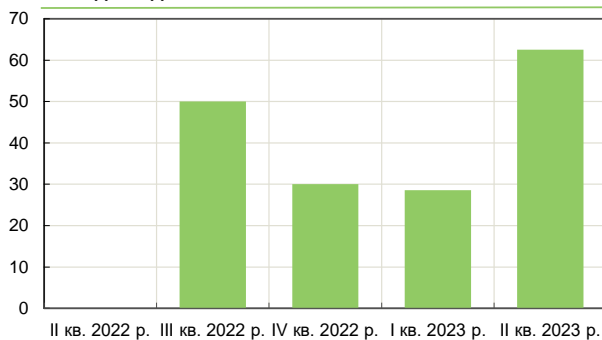
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

